

eLEMÉR

ISKOLAI ÖNÉRTÉKELŐ RENDSZER

az IKT-eszközök és digitális pedagógiai módszerek iskolafejlesztő szemléletű
használatához

2011. 05. 17.

Ez az önértékelő mérés az informatikai eszközök és digitális pedagógiai módszerek iskolafejlesztő szemléletű használatát vizsgálja. A mérőeszköz 91 pozitív, orientáló állítást tartalmaz négy területen. IKT-eszközök alatt ebben a mérésben a számítógépen és az interneten kívül a digitális eszközök sokaságát értjük, például a mobiltelefont, a digitális fényképezőgépet, hangrögzítő eszközöket, a közösségi oldalak szolgáltatásait.

Önöknek azt kell bejelölniük, hogy az adott problémát mennyire tekintik megoldottnak az iskolában. A következő lehetőségek közül kell választaniuk minden állítás esetében:

- (0) Nincs adat, vagyis a kérdés nem értelmezhető az intézményben
- (1) Nem megoldott, vagyis az adott dolog nincs jelen az intézményben
- (2) Még nem teljes mértékben megoldott, de már vannak kezdeményezések, jelek
- (3) Majdnem teljesen megoldott, de még van tennivaló
- (4) Teljes mértékben megoldott

A TANULÓ ÉS A TANULÁS

1.1. Biztonságos eszközhasználat, felelős tartalomkezelés

Ez a mutató azt tárja fel, hogy milyen lehetőségei vannak a tanulóknak a tanulás során az IKT-eszközök használatára, és azt is megmutatja, hogy milyen mértékben vannak tisztában az internethasználat veszélyeivel, illetve a digitális tartalmak felhasználásának szabályaival.

2

1.1.1. A tanulók rendszeresen használják IKT-eszközöket különféle tanórákon.
1.1.2. A tanulók rendszeresen oldanak meg különböző tantárgyakból olyan házi feladatokat, amelyek IKT-eszközök használatát igénylik.
1.1.3. A tanulóknak különféle feladatok megoldása esetén szabadon választhatnak az IKT-eszközök között.
1.1.4. A tanulóknak tanórákon kívüli időben is szabadon használhatják az iskola IKT-eszközzeit.
1.1.5. A tanulók életkoruknak megfelelően tisztában vannak az internet használatának veszélyeivel, és tudják, miként kerülhetik el ezeket.
1.1.6. A tanulók életkoruknak megfelelően meg tudják ítélni a digitális források megbízhatóságát.
1.1.7. A tanulók tisztában vannak a szellemi tulajdon fogalmával és a forrásfelhasználás szabályaival.
1.1.8. A tanulók tudatosan és biztonságosan használják a digitális kommunikációs lehetőségeket, például az e-mailt, a közösségi oldalak szolgáltatásait.

Lehetséges bizonyítékok:

- Tanári óravázlatok
- Tanmenetek
- Tanári interjúk
- Tanári kérdőívek
- Tanulói interjúk
- Tanulói kérdőívek
- Digitális tanulói portfóliók
- Tanulói munkák
- Iskolai szabályzatok

1.2. Gyakorlott eszközhasználat, intelligens tartalomkezelés

Ez a mutató arról ad képet, hogy a tanulók szeretnek-e IKT-eszközöket használni feladataik megoldásakor, illetve hogyan tudnak élni az IKT-eszközök által kínált lehetőséggel a tanulás során.

1.2.1. A tanulók szívesen használják az IKT-eszközöket különféle feladatok megoldására.

1.2.2. A tanulók képesek kiválasztani és célszerűen felhasználni a feladataik megoldására leginkább alkalmas IKT-eszközöket.

1.2.3. A tanulók képesek rá, hogy különböző jellegű digitális állományokat elgondolásaik szerint szerkesszenek meg (pl. szövegek, képek).

1.2.4. A tanulók képesek rá, hogy adatokat, információkat és különféle digitális állományokat osszanak meg másokkal.

1.2.5. A tanulók IKT-eszközök segítségével is támogatják egymást a tanulásban és különféle feladatok megoldásában.

Lehetséges bizonyítékok:

- Tanári óratervek
- Tanulói munkák
- Tanári interjúk
- Tanári kérdőívek
- Tanulói interjúk
- Tanulói kérdőívek

1.3. Innovatív eszközhasználat, kreatív tartalomkezelés

Ennek a mutatónak a segítségével megismerhetjük, hogy a tanulók mennyire önállóan és milyen tudatosan használják az IKT-eszközök által kínált lehetőségeket a tanulás során, illetve milyen önállóság jellemzi őket digitális kompetenciáik fejlesztésében. Arra is rávilágít, hogy kreativitásuk kibontakoztatásában milyen szerepet játszik az IKT.

4

1.3.1. A tanulók önállóan és tudatosan használják az IKT-eszközöket a tanulásukat és a tájékozódásukat segítő információk megszerzésére.

1.3.2. A tanulók önállóan és tudatosan használják az IKT-eszközöket arra, hogy iskolán kívül szerzett tudásuk is megjelenjen egy-egy feladat megoldásában.

1.3.3. A tanulók önállóan és tudatosan használják az IKT-eszközöket képességeik felmérésére, például digitális tesztek megoldásával.

1.3.4. A tanulók önálló tanulással is fejlesztik digitális kompetenciájukat.

1.3.5. A tanulók tisztában vannak az IKT-eszközökre épülő sokféle önkifejezési lehetőséggel.

1.3.6. A tanulók használják az IKT-eszközöket kreativitásuk iskolai és iskolán kívüli bemutatására.

1.3.7. A tanulók törekszenek rá, hogy IKT-eszközökkel készült munkáik esztétikai szempontból is igényesek legyenek.

Lehetséges bizonyítékok:

- Tanári interjúk
- Tanári kérdőívek
- Tanulói interjúk
- Tanulói kérdőívek
- Tanulói munkák
- Az iskola belső hálózatán elérhető tanulói munkák
- Az iskola honlapján elérhető tanulói munkák

1.4. Az iskolavezetés hatása a tanulóra és a tanulásra

A mutató segítségével azt ismerhetjük meg, hogy az iskolavezetés milyen szerepet játszik a tanulók digitális kompetenciáinak fejlesztésében. Megmutatja, hogy mennyire figyelik az IKT-eszközök és a digitális pedagógiai módszerek hatását a tanulásra, illetve hogyan élnek azokkal az IKT-lehetőségekkel, amelyek fokozhatják a tanulás eredményességét.

5

1.4.1. Az iskolavezetés megfelelő helyzetek teremtésével támogatja és ösztönzi az IKT-val segített tanulást.

1.4.2. Az iskolavezetés lehetővé teszi, hogy a tanulók tanórán kívül is használhassák az iskola IKT-erőforrásait.

1.4.3. Az iskolavezetés figyelemmel követi, hogy a tanulók milyen mértékben és milyen hatékonysággal használják tanulásra az IKT-eszközöket.

1.4.4. Az IKT-használat tapasztalatait az iskolavezetés felhasználja a tanulási folyamat támogatására.

1.4.5. Az iskolavezetés tanulási/tanulmányi problémák esetén mérlegeli, hogy milyen IKT-eszközzel lehet ezeken enyhíteni.

Lehetséges bizonyítékok:

- Pedagógiai program
- Helyi tanterv
- Az IKT-eszközök használatának dokumentumai
- Fejlesztési tervek
- Jegyzőkönyvek
- Szakértői látogatások jegyzőkönyvei
- Tanári interjúk
- Tanári kérdőívek

TANÍTÁS

2.1. A pedagógusok kompetenciái, felkészültsége, képzés, továbbképzés

Ez a mutató képet ad arról, hogy a pedagógusok rendelkeznek-e az IKT tanórai alkalmazásához szükséges digitális kompetenciákkal, ismerik és tudatosan alkalmazzák-e a digitális pedagógiai módszereket. Rávilágít arra, hogy ismerik-e a tantárgyukhoz illeszkedő forrásokat és lehetőségeket, s hogy ők maguk tudnak-e hasznos anyagokat készíteni és megosztani egymással. Digitális pedagógiai módszereken a tudatos, pedagógiai célú IKT-eszközhasználatot értjük.

6

2.1.1. A pedagógusok rendelkeznek IKT-alapképzettséggel és részt vesznek továbbképzéseken.

2.1.2. A tantestület a tanítás során tudatosan és magabiztosan alkalmazza az IKT-t.

2.1.3. A pedagógusok tudatosan alkalmazzák a digitális pedagógiai módszereket.

2.1.4. A pedagógusok képesek megválasztani a tantárgyhoz való szoftvereket, hardvereszközöket, digitális tananyagokat, internetes forrásokat.

2.1.5. A tantestület használja az IKT-t digitális tananyagok készítésére, szerkesztésére, megosztására.

2.1.6. A pedagógusok tisztában vannak a szellemi tulajdon fogalmával és a digitális források felhasználásának szabályaival.

Lehetséges bizonyítékok:

- Tanári óravázlatok
- Óralátogatások
- Tanmenetek
- Tanári interjúk
- Tanári kérdőívek
- Tanulói interjúk
- Tanulói kérdőívek
- Digitális napló

2.2. IKT-használat a tanítási folyamatban

Ez a mutató képet ad arról, hogy a pedagógusok hogyan használják az IKT-eszközöket a tanítási folyamatban és a tanulók haladásának nyomon követésében, értékelésében. Feltárja a tanulásszervezés és a pedagógiai célú digitális kommunikáció alkalmazásának helyzetét. Rávilágít, hogy a tehetséggondozás, a leszakadás megakadályozása érdekében, illetve a sajátos nevelésű igényű tanulók támogatására igénybe veszik-e az IKT által nyújtott lehetőségeket. Digitális tanulásszervezési eljárás alatt azt értjük, hogy a tanulók egyénileg és csoportmunkában is dolgoznak számítógéppel, órán és otthon is. Ezt digitális kommunikáció, esetleg virtuális tanulási környezet is támogatja.

7

2.2.1. A pedagógusok gondoskodnak arról, hogy a digitális kompetencia fejlesztése az egyes tantárgyakban megvalósuljon.

2.2.2. A pedagógusok IKT alapú tanulásszervezési eljárásokat is alkalmaznak.

2.2.3. A pedagógusok használják a digitális kommunikációs lehetőségeket a tanulás támogatására.

2.2.4. A pedagógusok felhasználják az IKT-eszközöket a tanulók fejlődésének követésére (pl. digitális napló, digitális portfólió).

2.2.5. A pedagógusok a sajátos nevelési igényű tanulók támogatására, tehetséggondozásra, felzárkóztatásra speciális IKT-eszközöket és szoftvereket is használnak.

2.2.6. A pedagógusok használják a digitális kommunikációs lehetőségeket szakmai kapcsolattartásra.

Lehetséges bizonyítékok:

- Tanári óravázlatok
- Óralátogatások
- Tanmenetek
- Tanári interjúk
- Tanári kérdőívek
- Tanulói interjúk
- Tanulói kérdőívek
- Digitális napló
- Tanulói munkák
- Digitális feladatbank

2.3. A tanulók IKT-használatának fejlesztése

Ez a mutató képet ad arról, hogy hogyan fejlesztik a pedagógusok a tanulók digitális kompetenciáit a tanórán és azon kívül. Megmutatja, mennyire járulnak hozzá ahhoz, hogy a tanulók sokféle nézőpontot megismerve képesek legyenek a releváns és megbízható információk kiválasztására és jogszerű felhasználására, valamint az internet biztonságos használatára. Feltárja, hogy ösztönzik-e a kreativitást, valamint az iskolában és az iskolán kívül megszerzett digitális kompetenciák összekapcsolását.

8

2.3.1. A pedagógusok fejlesztik a tanulók digitális kompetenciáit különféle tanórákon.
2.3.2. A pedagógusok fejlesztik a tanulók digitális kompetenciáit tanórán kívül, például házi feladatok, szakkörök, versenyek formájában.
2.3.3. A pedagógusok gondoskodnak arról, hogy többféle nézőpontot és információszerzési lehetőséget ismerhessenek meg a tanulók (internet, online források, digitális tananyagok, egyéb).
2.3.4. A pedagógusok gondoskodnak arról, hogy a diákok tisztában legyenek a biztonságos és jogszerű IKT-használat szabályaival.
2.3.5. A pedagógusok lehetőséget biztosítanak a tanulónak arra, hogy önálló döntéseket hozhassanak, szabadon alkothassanak az IKT-eszközök használatával.
2.3.6. A pedagógusok lehetőséget biztosítanak arra, hogy a tanulók bemutassák tanórán kívül szerzett digitális kompetenciáikat.

Lehetséges bizonyítékok:

- Tanári óravázlatok
- Óralátogatások
- Tanmenetek
- Tanári interjúk
- Tanári kérdőívek
- Tanulói interjúk
- Tanulói kérdőívek
- Digitális napló

2.4. Az iskolavezetés hatása a tanítási folyamatra

Ez a mutató képet ad arról, hogy az iskola vezetése hogyan biztosítja a pedagógusok számára az erőforrásokhoz, képzésekhez és továbbképzésekhez való hozzáférést, valamint az iskolán belüli és az iskolák közötti kommunikációs lehetőségeket. A mutató vizsgálja azt is, hogy az iskola vezetése figyelemmel kíséri és értékeli-e az IKT pedagógiai célú alkalmazását, és beépítik-e az elvárásokat az iskolai folyamatokba és dokumentumokba.

9

2.4.1. A vezetőség megszervezi az IKT tanórai használatához szükséges képzéseket.

2.4.2. A digitális kompetencia fejlesztési feladatai megjelennek a helyi tantervben.

2.4.3. Az iskolavezetés támogatja és ösztönzi az IKT-eszközökkel támogatott tanítási-tanulási folyamatot.

2.4.4. Az iskolavezetés biztosítja és használja is az intézményi digitális kommunikáció feltételeit (pl. intranet, levelező listák).

2.4.5. Az iskola virtuális tanulási környezetet biztosít a tanulás terének és idejének kiegészítésére (pl. Moodle).

2.4.6. Az iskola vezetősége figyelemmel kíséri és értékeli, hogy milyen mértékben épül be az IKT a tanulás támogatásába.

2.4.7. Az iskola vezetősége az értékelés eredményét felhasználja az iskola IKT-stratégiájának kialakítása vagy felülvizsgálata során.

Lehetséges bizonyítékok:

- Éves munkaterv
- Pedagógiai program
- Helyi tanterv
- IKT-stratégia
- Intézkedési terv
- Jegyzőkönyvek
- Digitális napló
- Belső hálózat
- Honlap
- Tanmenetek
- Tanári interjúk
- Tanári kérdőívek

SZERVEZETI MŰKÖDÉS

3.1. A vezetés

Ebben a kategóriában található azok az állítások, amelyek a vezetés szerepét vizsgálják az iskola IKT-használatával kapcsolatos tervezésében és a tervek megvalósításában. Választ keres arra, hogyan jelenik meg az alapdokumentumokban (pedagógiai program, helyi tanterv, tanmenetek, IKT-stratégia) a digitális kompetencia fejlesztése, s milyen mértékben vannak jelen az IKT-eszközök és a lehetőségek a fejlesztő munkában, az intézményi kommunikációban. Ha az intézmény még nem rendelkezik IKT-stratégiával, a 2. és a 3. állítás esetében az 1-es szintet kell megjelölni.

10

3.1.1. A jövőkép meghatározza a kapcsolatot az IKT-használat és a pedagógiai alapelvek, a tanítás és a tanulás között, megjelenik az általános tervezés szintjén (továbbképzés, IKT-erőforrások, pedagógiai program és helyi tanterv).

3.1.2. Az IKT-stratégia kihasználja az iskola teljes humán erőforrásának tehetségét a jövőkép megvalósítására.

3.1.3. Az iskola IKT-jövőképét tükrözi az általános tervezés (munkaerő-gazdálkodás, továbbképzés, IKT erőforrások, pedagógiai program és helyi tanterv).

3.1.4. A digitális kompetencia fejlesztése megjelenik mind az informatika tantárgy, mind más tárgyak helyi tantervében.

3.1.5. A helyi tanterv előírja, hogy sokféle szoftvert és hardvert használjanak a tanulók és a tanárok sokféle helyzetben.

3.1.6. A vezetés biztosítja a feltételeket ahhoz, hogy a pedagógusok használják a különböző szoftvereket és hardvereket az iskola működésének különböző szinterein (korrepetálás, versenyre felkészítés, szabadidős programok, nyitott gépterem).

3.1.7. A vezetés biztosítja, hogy a tanulók a tanórákon kívüli időben is használhassák az iskola IKT-eszközeit, ha erre a digitális szakadék áthidalásához szükség van.

3.1.8. A tananyagokat, az órarendet, tájékoztatókat, az IKT-eszközökkel adminisztrált jelenlétet, hiányzást, eredményeket otthonról is eléri a tanárok, a diákok és a szülők is.

Lehetséges bizonyítékok:

- Informatikai stratégia
- Pedagógiai program
- Helyi tanterv
- Továbbképzési terv
- Éves munkaterv
- Tanmenetek
- Interjú az informatika tanárokkal
- Tanári interjúk
- Tanári kérdőívek
- IKT-eszközök listája
- Megosztott dokumentumok az iskola belső hálózatán
- Digitális napló
- Intranet

3.2. Az iskola értékelési kultúrája

E részterület az IKT-stratégia minőségfejlesztési felügyeletével foglalkozik, különös tekintettel az IKT-használat lehetőségeinek és eredményességének mérésére, monitorozására. Ha az iskola még nem rendelkezik IKT-stratégiával, a 2. állítás esetében az 1-es szintet kell megjelölni.

11

3.2.1. Az iskola az IKT-t is használja a tanulói teljesítmény és tudás mérésére és nyomon követésére.

3.2.2. Az IKT-stratégia megvalósulását figyelemmel kísérik és értékelik.

3.2.3. Az IKT használatának felülvizsgálatát az iskola integrálja más minőségbiztosítási folyamatokba.

3.2.4. Az IKT-val kapcsolatos önértékelés eredménye intézkedési tervben tükröződik.

Lehetséges bizonyítékok:

- Informatikai stratégia
- Intézményi minőségirányítási program
- Szakértői értékelések
- Intézkedési tervek
- Belső ellenőrzési terv
- Éves munkaterv Tanári interjúk
- Tanári kérdőívek
- Tanári interjúk

3.3. Az iskola belső és külső kapcsolatrendszere

E terület állításai az intézmény belső és külső tudásmegosztó gyakorlatára vonatkoznak. Az iskola infokommunikációs rendszerének működtetését, az IKT-használat lehetőségeit vizsgálják az iskola belső és külső kapcsolatainak intenzívebbé tételében.

3.3.1. A pedagógusok megosztják digitális tudásukat, IKT jó gyakorlatukat egymás között (belső képzések, digitális feladatbank, fórum, chat, levelezési rendszer).
3.3.2. A pedagógusok használják az IKT-t a közösen tanított tanulók összehangolt fejlesztése érdekében.
3.3.3. A pedagógusok megosztják az IKT alkalmazása során szerzett tapasztalataikat, jó gyakorlatukat más intézményekkel.
3.3.4. Az iskola belső kommunikációjában használja az IKT-t (pl. belső dokumentumok, hírlevelek távolról is elérhetők, elektronikus adattárolás, üzenőfal, levelezőlista).
3.3.5. Az IKT-eszközöket felhasználják a szülőkkel és más partnerekkel való együttműködésben (e-mail, honlapon fórum és chat, aktuális közlemények, tájékoztatás, e-napló, nyitott gépterem).
3.3.6. Az intézmény a külső nyilvánosság számára is elérhető infokommunikációs rendszert működtet, valamint felhasználja az IKT-eszközöket és lehetőségeket az iskola külső kapcsolatainak intenzívebbé tételére (e-Twinning, e-mail, web2-es alkalmazások, folyamatosan frissített honlap).
3.3.7. A pedagógusok nemzetközi együttműködések során is megosztják az IKT-tapasztalataikat, fejlesztik módszereiket.

Lehetséges bizonyítékok:

- Informatikai stratégia
- Digitális feladatbank az iskola belső hálózatán
- Belső IKT-képzés dokumentumai
- Szakértői értékelések
- Az iskola honlapján működő kommunikációs lehetőségek
- Éves munkaterv
- Tanári interjúk
- Tanári kérdőívek
- Órarend, terembeosztás

INFRASTRUKTÚRA

4.1. Technikai eszköztár

A technikai eszköztárra vonatkozó állítások segítségével feltárható, hogy adottak-e az infrastrukturális feltételek arra, hogy az IKT valóban támogassa az iskola egészének munkáját, különösen pedig a tanulást és a tanítást.

13

4.1.1. Az IKT-eszközök az iskola céljainak és feladatainak megfelelő mennyiségben és minőségben állnak rendelkezésre, van mód a változatos és célszerű IKT-használatra.

4.1.2. Az eszközpark üzemeltetése és fenntartása zökkenőmentes, pl. van rendszergazda, informatikai asszisztens.

4.1.3. A hibás eszközök javítása, a hibaelhárítás módja zökkenőmentes.

4.1.4. Az iskolában használt szoftverek és hardverek kompatibilisek.

4.1.5. Az iskolában használt szoftverek jogtiszták.

4.1.6. Az iskola informatikai rendszere biztonságos (vírus-, spam- és adatvédelem szempontjából egyaránt).

4.1.7. Az iskolai tanulási környezet, például a tantermek felszereltsége és berendezése, támogatja a digitális pedagógiai módszerek és a korszerű tanulási módok alkalmazását.

4.1.8. Az iskola belső hálózata támogatja a pedagógiai munkát (digitális tananyagok és segédanyagok, szoftverek elérhetősége, web2-es környezet, belső levelezés stb.).

Lehetséges bizonyítékok:

- Informatikai stratégia
- Informatikai szabályzat
- Eszközleltár
- Rendszergazda szerződése
- Tanári interjúk
- Tanári kérdőívek
- Tanulói interjúk
- Tanulói kérdőívek

4.2. Hozzáférés

A hozzáféréssel kapcsolatos állítások azt vizsgálják, hogy az iskolai eszközöket és dokumentumokat, illetve a technikai szolgáltatásokat hol és hogyan lehet igénybe venni. Digitális forrásközpontról akkor beszélünk, ha van szabad számítógép, lehet információt keresni, és van szoftverkönyvtár is.

14

4.2.1. Az iskola belső hálózata az iskola egész területén elérhető.
4.2.2. Az internet az iskola egész területén elérhető.
4.2.3. Az internet sebessége biztosítja az internet tanórai használatát.
4.2.4. Az iskolai könyvtár digitális forrásközpontként is működik, a diákok és tanárok munkáját hatékonyan támogatja.
4.2.5. Az intézményi információkhoz az iskolán belül és az iskolán kívül is hozzá lehet férni.
4.2.6. A digitális tanulási források az iskolán belül és kívül is hozzáférhetőek.
4.2.7. A szoftverek, digitális tananyagok és segédeszközök a sajátos nevelési igényű tanulók felhasználói igényeit is kielégítik.
4.2.8. Az iskola honlapja naprakész információkat tartalmaz.
4.2.9. Az iskola használja a digitális napló szolgáltatásait.
4.2.10. Az informatika/számítástechnika termék, a könyvtár, a közösségi helyek akadálymentesek.

Lehetséges bizonyítékok:

- Informatikai szabályzat
- Informatikai stratégia
- Interjú a rendszergazdával
- Tanári interjú
- Tanári kérdőív
- Tanulói kérdőív
- Tanulói interjú

4.3. Az iskolavezetés hatása az infrastruktúrára

A terület vizsgálatával elemezhetők az intézmény eszközfejlesztési módszerei, valamint az infrastruktúra értékelésének gyakorlata.

4.3.1. Az IKT-eszközfejlesztés tudatosan és tervszerűen, az iskola pedagógiai programjával összhangban történik.
4.3.2. Az iskola fizikai környezete támogatja az IKT-val segített tanulást.
4.3.3. Az iskolavezetés értékeli, hogy az iskola céljainak megfelel-e az infrastruktúra, és az értékelés eredménye beépül a tervezési folyamatokba.
4.3.4. Az IKT-t eszközfejlesztés során figyelembe veszik a gyengén és a kiemelkedően teljesítők fejlesztésének szükségleteit.

Lehetséges bizonyítékok:

- Informatikai stratégia
- IKT fejlesztési terv
- Iskolai költségvetés
- Tanári interjú
- Tanári kérdőív

Tanulói interjú v. kérdőív